

JAVNI REGISTAR PEDOFILA ZA MIRNIJI SAN? Ne, Hrvatska ne želi muškarca koji je silovao dijete od četiri godine trajno držati „na radaru“

19. KOLOVOZA 2022.

ilustracija, pixabay.com

Osoba koja je silovala malo dijete, snimala sebe i njega prilikom čina, provela u zatvoru nekoliko godina i odradila svoj dug društvu danas može lijepiti pločice u vašoj kupaonici, voditi izviđački kamp i djecu učiti igrati nogomet. A vi ne možete znati ništa o njegovim sklonostima ni to da je opasan za najmlađe članove društva.

Hrvatska, naime, nema „javni registar pedofila“ niti trajno čuva podatke o osuđenim seksualnim predatorima djece.

Silovatelji i drugi seksualni predatori djece zasad se nalaze u Kaznenoj evidenciji MPU-a (Ministarstva pravosuđa i uprave). Možemo ga nazvati svojevrsnoj inačici „registra pedofila“. U ovom trenu u tom se registru nalazi 1608 počinitelja.

No on je zatvoren za širu javnost. Ne mogu mu pristupiti svi i ne iz bilo kojeg razloga. Podatke iz ove evidencije moguće je dobiti samo u slučaju provjere osuđenih predatora kao budućih zaposlenika i to uz njihovu pismenu dozvolu.

ILUSTRACIJA: PIXABAY.COM

Na ovom popisu će se nalaziti samo određeni dio godina. Nakon odsluženja zatvorske kazne, nastupa im rehabilitacija (podatci se čuvaju 6 godina nakon izlaska iz zatvora) i tada postaju slobodni građani.

Zabrinjavajuća je to činjenica koju je Hrvatska mogla promijeniti prije samo par mjeseci, ali nije. Mogla je donijeti odluku da se podatci o osuđenim seksualnim predatorima trajno čuvaju.

Tako bi omogućila njihovu trajnu provjeru (dok god su živi). Spriječila bi time mogućnost da za desetak godina, kad odsluži kaznu i istekne mu rok rehabilitacije, osuđeni silovatelj djeteta koji je trenutno u zatvoru bez zapreke dođe raditi na posao koji uključuje djecu, pa čak da dijete – udomi.

ILUSTRACIJA: PIXABAY.COM

„NE“ TRAJNOM ČUVANJU PODATAKA

Naime, Hrvatski sabor prilikom rasprave o izmjenama Zakona o pravnim posljedicama osude, kaznenoj evidenciji i rehabilitaciji, koja je prije par mjeseci bila na aktualnom Dnevnom redu sjednice, odbio je prijedlog stručnjaka da se trajno čuvaju podatci o seksualnim predatorima djece.

Hrvatska je tako rekla „ne“ prilici da nakon izlaska iz zatvora najopasniji članovi društva ostanu u tom istom društvu „na radaru“. Ured pravobraniteljice za djecu već dugi niz godina upozorava da se ova situacija mora promijeniti.

I sadašnja pravobraniteljica za djecu Helenca Pirnat Dragičević pripada skupini stručnjaka koji apeliraju da sustav mora sam više učiniti da osuđene seksualne predatore djece trajno drži pod kontrolom.

Jer, takve kontrole zasad – nema!

S GDPR-om, pravom na zaštitu osobnih podataka, pravom na zaštitu žrtve kao argumentima zbog kojih se ne mogu trajno čuvati podatci u sustavu, na temelju kojih je odbijen prijedlog za trajno čuvanje podataka predatora u MPU-ovoj evidenciji, seksualnim predatorima omogućeno je da nakon izlaska iz zatvora rade „po svom“. Nitko ih ne nadzire, osim u rijetkim slučajevima pa se kroz sustav lako „provuku“.

PRAVOBRANITELJICA ZA DJECU HELENCA PIRNAT DRAGIČEVIĆ, FOTO: DIJETE.HR

– Iako smo razočarani što naš prijedlog o trajnom čuvanju podataka o osuđenim seksualnim prijestupnicama nije prihvaćen, nismo odustali od traženja rješenja koje bi u tom pravcu mogli uspostaviti u Hrvatskoj. Kao mogućnost nameće nam se uspostava registra osoba koje ne mogu raditi s djecom u kojem ne bi bili evidentirani samo seksualni prijestupnici, već sve one osobe za koje postoji stručna procjena da predstavljaju ugrozu za djecu. Slični sustavi postoje u nekim europskim državama poput velike Britanije, Irske i drugih – kaže pravobraniteljica.

Ako bi se pitalo građane, u Hrvatskoj bi se trebao uspostaviti sustav javnog „registra pedofila“. No ni zakonodavac, ali ni struka koja radi s djecom, nije za tu varijantu. Javno otkriti ime i prezime osobe koja je osuđena za seksualnu zloropotrebu djeteta mlađeg od 15 godina, s težinom njegovog kaznenog djela, nešto je što izbjegavaju i naprednije države.

PUNO ARGUMENATA „ZA“ I „PROTIV“ JAVNOG REGISTRA

Niz je argumenata „za“ i „protiv“. Jedan od najvećih je svakako pravo na zaštitu žrtve. Podsjetimo, zlostavljač je najčešće osoba bliska djetetu pa bi se lako moglo identificirati i one kojima je naudilo. Kako objašnjava pravobraniteljica za djecu, Helenca Pirnat Dragičević, ovako zamišljeni javni registar donio bi i niz negativnih posljedica.

JAVNI "REGISTAR PEDOFILA"

ZA

zастрашivanje
počinitelja

pomoć policiji u
provođenju istrage

nadziranje počinitelja

PROTIV

otkrivanje identiteta
žrtve

rizik od odmazde i
"ulične pravde"

kažnjavanje
počinitelja nakon
kazne zatvora

ARGUMENATA ZA I PROTIV JAVNOG REGISTRA JE PUNO, PA GA U TOM OBLIKU IZBJEGAVAJU I NAPREDNIJE DRŽAVE

-Iako je razumljiva zabrinutost građana i potreba za javnijom evidencijom, posljedice javno dostupnog registra mogu biti višestruke i ne nužno u funkciji stvarne zaštite djece. Pozitivne posljedice mogle bi biti zastrašivanje počinitelja, pomoć policiji u provođenju istrage i identificiranju počinitelja i njihovom nadziranju.

Negativne bi bile rizik od odmazde i „ulične pravde“, dodatno kažnjavanje počinitelja nakon izdržane kazne, diskriminacija i ugrožavanje privatnosti, ne samo počinitelja već i članova njihovih obitelji – upozorava pravobraniteljica.

Registar ove vrste može, kaže, zavarati i stvoriti prividan osjećaj lažne sigurnosti građana. Mnogi će, ističe, pomisliti da su osobe na tom popisu jedina prijetnja djeci u društvu, dok je u stvarnosti predatora puno, puno više, ali se nikad ne otkriju ili ne budu osuđeni.

ILUSTRACIJA:PIXABAY.COM

POTEZ JE NA SUDOVIMA

Što se onda može učiniti?
Iskoristiti zakonodavni okvir i propisivati sigurnosne mjere. Stručnjaci za zaštitu djece ukazuju na Kazneni zakon koji donosi niz mjera kojima bi se po izlasku iz zatvora osuđene seksualne predatore djece držalo dalje od najmlađih u društvu.

Suci seksualnim predatorima djece, između ostalog, mogu izreći sigurnosnu mjeru zaštitnog nadzora po punom izvršenju kazne zatvora. Sudovi mogu odlučiti i da osuđena osoba dobije zabranu obavljanja djelatnosti koja uključuju kontakt s djecom, zabranu približavanja određenim mjestima, grupama djece.

Sustav bi ga tako modelom koji mu je na raspolaganju sam udaljio od prilike za novi zločin. Čini li to? Ne, odnosno ne dovoljno!

ILUSTRACIJA, PIXABAY.COM

“U RADU ZA OPĆE DOBRO NEMAJU DOTICAJA S DJECOM”

Iako su stvoreni pomaci prilikom izmjena Kaznenog zakona, ostaje još puno toga napraviti do redovne prakse izricanja ovih mjera. Pokazuje to sama sudska praksa u posljednje dvije godine.

Koristit ćemo se pritom onim podacima koji govore kako je sustav izrekao svoj stav o zločinu: temeljem pravomoćne presude.

Podatci pokazuju kako je u posljednje tri godine 52 seksualna predatora djece umjesto u zatvoru, svoju kaznu odradilo radom za opće dobro.

-Pravne osobe s kojima probacijska služba surađuje, načelno su upoznate s osnovnim obilježjima osuđenika koji im se upućuju u rad. Osuđenici koji su počinitelji seksualnih kaznenih djela izvršavali su rad za opće dobro u pravnim osobama u kojima nemaju doticaja s djecom. Probacijski uredi sklapaju ugovore s ustanovama, tijelima javne vlasti i drugim pravnim osobama za izvršavanje rada za opće dobro, skladno Zakonu o probaciji – ističu na naš upit iz Uprave za zatvorski sustav i probaciju Ministarstva pravosuđa i uprave RH.

Pravne osobe i tijela javne vlasti u kojima počinitelji izvršavaju rad za opće dobro, svojom djelatnošću obuhvaćaju poslove humanitarnog, ekološkog i komunalnog značenja kao i druge poslove od općeg nacionalnog interesa i interesa za lokalnu zajednicu, dodaje se u odgovoru na upit. A gdje osuđenici mogu odraditi svoj dug društvu radom za opće dobro? Popis pravnih osoba moguće je vidjeti [ovdje](#).

U ZATVORU NOVIH 268 PREDATORA, NAKON IZLASKA SAMO 2 ĆE BITI POD NADZOROM

Naime, kako pokazuju podatci Uprave za zatvorski sustav, u posljednje dvije godine u zatvoru je zbog seksualnih delikata na štetu djece završilo novih 268 predatora. Sudovi su prilikom izricanja presude izrekli samo 46 mjera za 268 osuđenika.

Najviše se tiču liječenja od ovisnosti, psihijatrijskog liječenja, psihosocijalnog tretmana. Tek rijetki su dobili zabranu obavljanja djelatnosti i mjeru zabrane približavanja kad izađu iz zatvora.

No porazna je činjenica da će samo dvojica biti pod zaštitnim nadzorom po punom izvršenju zatvorske kazne. Svi ostali, kad odsluže kaznu i budu izbrisani iz evidencije – bit će bez ikakve kontrole.

Valja ukazati i na brojke koje kažu kako je prije tri godine u zatvorima bilo 350 seksualnih predatora djece. Danas ih je 90. Ostalih 260 su već vani i svoj su dug vratili.

Ako ih se ne detaljno provjeri, već danas mogu priložiti molbu za posao u nekoj od ustanova i institucija koje rade s djecom.

Što o ovoj praksi misli Saborski odbor za pravosuđe, kojemu je povjeren djelokrug rada sudova, državnog odvjetništva, kao i izvršavanje kaznenih sankcija, objavit ćemo nakon što dobijemo odgovore na pitanja koja smo im uputili.

Onog trena kad budu brisani iz evidencije, osuđene seksualne predatore nemoguće je provjeriti. Hrvatska ih pušta u škole, vrtiće, domove, igraonice.

PRIJE TRI GODINE U ZATVORIMA JE BILO 350 SEKSUALNIH PREDATORA DJECE. DANAS IH JE 90. OSTALIH 260 JE VEĆ VANI, DUG DRUŠTVU SU VRATILI. ILUSTRACIJA, PIXABAY.COM

UMJESTO SUSTAVA, PEDOFILA MORA PROVJERITI BUDUĆI ŠEF

Kako se mogu provjeriti, bar dok im sustav čuva podatke?

Ako polazimo od činjenice da smo u uređenom društvu, mogli bismo zaključiti da će to za društvo učiniti država i sustav. Da će oni biti filter opasnosti i nakon zatvorske kazne onemogućiti osuđenom silovatelju djece da u jednom periodu života opet može raditi s djecom i mladima.

No, to nije slučaj.

Seksualni predatori djece, kako brojke pokazuju, pod kontrolom su samo u zatvoru i u rijetkim iznimkama: pod mjerama nakon izlaska. Nakon toga – slobodni su ljudi.

Postojeća situacija kaže kako je sustav provjeru osuđenih seksualnih predatora djece na kraju ostavio – poslodavcima.

Naime, svima koji se prijavljuju za radno mjesto poznato je da trebaju, između ostalog, u dokumentaciji priložiti i uvjerenje o nekažnjavanju (uvjerenje da se protiv njih ne vodi kazneni postupak), a koje se lako može dobiti i putem sustava e-građani.

No ta evidencija (koja poslodavcu govori samo to da se za navedenu osobu ne vodi istraga, da za nju nije potvrđena optužnica, da nije donesena presuda o izdavanju kaznenog naloga i da nema pravomoćnu presudu iza sebe) neće otkriti da mu se na posao javlja osoba koja je prije 10 godina osuđena na godinu dana zatvora zbog diranja i snimanja male bebe.

e-Građani
 Informacije i usluge

FILTRIRAJTE
 E-USLUGE

PRIJAVA

REPUBLIKA HRVATSKA
 Ministarstvo pravosuđa i
 uprave

Kaznena evidencija

[Podnošenje zahtjeva](#)
[Pregled zahtjeva](#)
[Provjera vjerodostojnosti](#)

[Izjava o pristupačnosti](#)

Početna

Kaznena evidencija

Na ovim stranicama moguće je dobiti djelomične podatke iz kaznene evidencije za određenu osobu (posebno uvjerenje). Posebno uvjerenje sadržava ograničene podatke iz kaznene evidencije koje se izdaje za posebnu svrhu ili kada je to predviđeno posebnim zakonom. Ograničeni podaci su samo oni podaci koji su potrebni za ispunjenje svrhe zbog koje su zatraženi ili koji su predviđeni u posebnom zakonu.

U slučaju otvaranja stranice za podnošenje zahtjeva za izdavanje potvrde iz kaznene evidencije **biti ćete preusmjereni na stranice Nacionalnog identifikacijskog i autentifikacijskog sustava**, mjesto jedinstvene prijave na sve e-usluge u okviru projekta e-građani.

■ [Podnošenje zahtjeva](#)

■ [Pregled zahtjeva](#)

Otvaranjem stranice za provjeru vjerodostojnosti, moguće je provjeriti vjerodostojnost izdanog elektroničkog zapisa, za što nije potrebna prijava na stranice Nacionalnog identifikacijskog i autentifikacijskog sustava.

■ [Provjera vjerodostojnosti](#)

TEK POSEBNIM UVJERENJEM IZ KAZNENE EVIDENCIJE POSLODAVAC MOŽE PROVJERITI JE LI OSOBA KOJA MU SE JAVLJA ZA POSAO OSUĐIVANI
SEKSUALNI PREDATOR. KLASIČNA POTVRDA O NEKAŽNJAVANJU NIJE DOVOLJNA. IZVOR: E-KAZNENA.PRAVOSUDJE.HR

Taj podatak poslodavac mora zatražiti sam, od MPU-a, kroz posebno izvješće iz kaznene evidencije, tzv. “registra pedofila”, kako smo ga nazivali na početku ovog članka. I pritom osobu za koju sumnja da bi mogao biti seksualni predator ili da ima kaznu iza sebe, mora pitati smije li ga provjeriti i ta mu osoba mora za svoju provjeru mora dati pismenu dozvolu!

JESTE LI ZAPOSILI OSUĐENOG SILOVATELJA DJECE?

I dok škole, vrtići, centri za socijalnu skrb i druge “državne” institucije tu zadaću donekle uspješno provode, jer su upoznati sa zakonskim obvezama koji tu provjeru propisuju, privatni sektor je još uvijek siva zona u kojoj poslodavci provjeru ne koriste.

Upitali smo Ministarstvo pravosuđa i uprave tko traži provjeru zaposlenika iz kaznene evidencije i dobili odgovor da je ponajviše riječ o javnim službama i institucijama obrazovanja, odgoja i slično. Iz MPU-a kažu kako su prošle godine izdali 13.704 posebnih uvjerenja iz kaznene evidencije. Škole, vrtići, domovi, sportski klubovi i organizacije tražile su tako izvod iz kaznene evidencije za potrebe provjere svojih budućih zaposlenika. Sudovi, tijela javne vlasti i ustanove koje se bave zaštitom prava djece i one koje rade s djecom zatražile su 446 posebnih uvjerenja, a zatraženo je i 726 posebnih uvjerenja iz drugih sektora.

Što je s manjom slikom, npr. Virovitičko-podravskom županijom?

Iz MPU-a odgovaraju kako su u posljednje tri godine izdali 335 posebnih uvjerenja (ponajviše za škole, sportske udruge i ustanove, vrtiće, domove, obrtnike), 2 uvjerenja za potrebe sudova, tijela javne vlasti i ustanove koje se bave zaštitom djece, kao i 36 posebnih uvjerenja iz drugih sektora.

ILUSTRACIJA, PIXABAY.COM

Zašto je provjera iz kaznene evidencije važna?
Ona će reći o tome je li osoba osuđeni seksualni predator djece koji se javlja na posao još uvijek u sustavu – vodi li se u evidenciji nakon što je odslužio kaznu zatvora. Izvod će poslodavcu “upaliti alarm” da ga ne treba uzeti u kolektiv, ako taj kolektiv dolazi u doticaj s djecom.

Tko je dužan provjeravati zaposlenike? Već navedene škole, vrtići, institucije u sportu, obrtnici koji dobivaju školarce na praksu. Njih obvezuju Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi, Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju, Zakon o sportu te Zakon o obrtu.

Što to točno znači? U ovom slučaju, ako škola zaposli osobu koja je osuđeni seksualni predator djece zato jer nije provjerila njegovu kriminalnu prošlost, na što ju obvezuje zakon, tada je škola kriva i snosi posljedice.

No, što je sa običnim poslodavcima, npr. tvrtkom koja zapošljava ljude u građevinarstvu, bolnicom, udrugom slijepih i slabovidnih?

To ostaje na dobroj volji, nažalost. Ako udruga koja npr. vodi školu crtanja za djecu i preko natječaja zaposli osobu koja se “provukla”, bez kaznene evidencije, na natječaj, a ima seksualne sklonosti prema djeci, udruga će sama biti kriva za taj propust.

ILUSTRACIJA: PIXABAY.COM

MORA DATI SUGLASNOST DA GA SE SMIJE PROVJERITI

Kako kažu iz MPU-a, poslodavac bi trebao sam zatražiti provjeru jer na nju ima pravo.
– Nevezano o odredbama posebnih propisa, Zakonom o pravnim posljedicama osude, kaznenoj evidenciji i rehabilitaciji dana je pravna osnova poslodavcima da uvijek, kada se radi o zasnivanju radnog odnosa ili povjeravanju poslova čije obavljanje podrazumijeva redovite kontakte s djecom, poslodavac mora, uz suglasnost osobe za koju se podaci traže, zatražiti izdavanje posebnog uvjerenja o podacima.

Na tom temelju, izdavanje posebnog uvjerenja iz kaznene evidencije mogu zatražiti poslodavci, neovisno o tome da li su privatnici, udruge, ustanove ili klubovi – ističu u MPU-u.

Iz podataka koje smo dobili vidi se kako tvrtke, poljoprivredna gospodarstva i drugi još uvijek premalo koriste tu mogućnost. Podsjećamo, samo 36 posebnih uvjerenja izdano je iz drugih sektora, osim javnih, u posljednje tri godine, za područje VPŽ.

SVE JE VIŠE RADNIKA IZ INOZEMSTVA BEZ VELIKIH PROVJERA, ILUSTRACIJA: PIXABAY.COM

STRANCI U TURIZMU, UGOSTITELJSTVU I POLJOPRIVREDI

Druga, “siva zona” na koju valja upozoriti je i tržište rada na kojem je u Hrvatskoj jako puno radne snage iz inozemstva. Hrvatska je zbog manjka radne snage propisala jednostavne uvjete za sve one koji dolaze u tzv. deficitarni sektor (šumarstvo, poljoprivreda, turizam, ugostiteljstvo).

Na 90 kalendarskih dana mogu doći raditi u Hrvatsku iz strane zemlje samo s jednostavnom prijavom MUP-u. To znači da među konobarima, animatorima djece u hotelima, maserima, na poljima, beračima krastavaca i paprike, sezonskim radnica u šumi i plastenicima danas mogu biti osobe koje su u zemljama iz koje dolaze već i osumnjičene i prijavljene za seksualni napad na dijete, ali za njih još nije raspisana međunarodna potjernica.

Poslodavac danas polazi od toga da država automatski provjerava ta pitanja. No država to ne čini. Nitko to ne čini. Rezultat je sam tim zastrašujući: više od 50.000 radnika (podatci HZZ-a) iz Nepala, Rumunjske, Turske, zemalja iz regije i šire danas radi u Hrvatskoj. Što čuvaju u svojoj prošlosti i ima li među njima pedofila? Odgovor je: vrlo vjerojatno, ali ćemo o tome, nažalost, saznati prekasno.

ONI IMAJU “SVOJ” JAVNI REGISTAR I S DRUŠTVOM DRŽE PREDATORE NA OKU

Da nemaju vremena čekati sustav da se adekvatno „probudi”, već da je vrijeme da građani prvi sami nešto poduzmu, pokazuje primjer iz susjedne Srbije. Ondje već osam godina djeluje Organizacija Stop pedofiliji, koja je vrlo aktivna na internetu.

Na društvenim mrežama ovi zaštitnici djece u svoju dobro osmišljenu mrežu hvataju pedofile koji se s djecom dopisuju, šalju im svoje fotografije i videozapise sa obnaženim dijelovima tijela, mame na susret, prijete.

Putem diverzija (lažnih djevojčica i dječaka) ovi lovci na pedofile stvarne osobe koje imaju seksualnih sklonosti prema djeci javno prokazuju i u suradnji s policijom u cijeloj regiji, gdje su se proširili, čine sve kako bi se počinitelje procesuiralo. Objavljuju im ime, prezime, fotografiju i prepisku s djecom. U ovih osam godina ulovili su stotine pedofila u svoju mrežu, u Srbiji, Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini, Makedoniji, Crnoj Gori...Među njima bilo je umirovljenih profesora, odlikovanih branitelja, umirovljenih policajaca, medicinskih djelatnika, osoba povezanih s krim-miljeom, vlasnika tvrtki koje se bave cateringom...

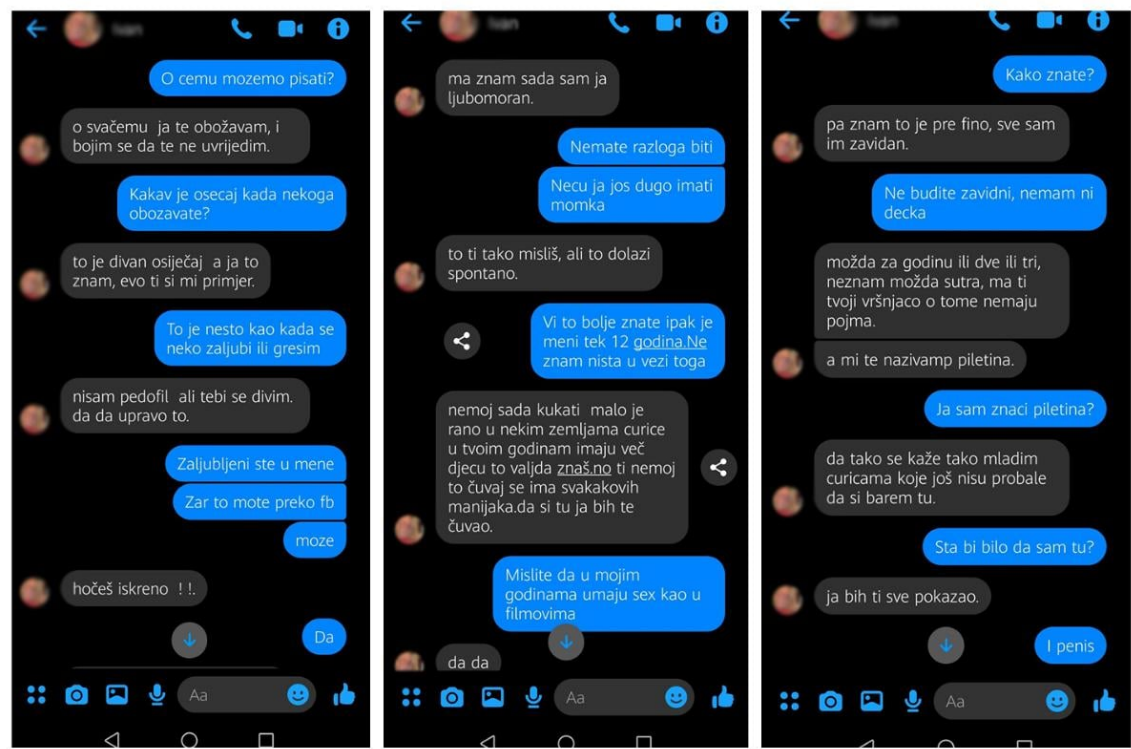

FOTO: FACEBOOK, STOP PEDOFILIJII

Neki od njih, saznalo se tek nakon javnih objava prepiski, koje su potaknule javnost na reakciju, i u stvarnom životu, ne samo digitalnom, imali su doticaj s malom djecom i činili zločine. Dio njih dobio je

pravomoćne presude, dio njih svoje suđenje još čeka. Za one koji nisu procesuriani, ostaje javna stigma – svojevrsni otisak na “listi srama” koji su zaradili komunicirajući s diverzijom.

-Prepiska pokazuje način na koji seksualni predatori razmišljaju. Oni ne staju, oni su uporni, čak i kada im dijete jasno napiše da ima 12 godina i da ne razumije o čemu osoba piše. Šalju svoje obnažene fotografije, eksplicitne videozapise, pozivaju na kameru, da ne govore roditeljima (baki, djedovima), pišu što bi im sve i kako radili. Mjesecima ih pratimo i kada procijenimo da je komunikacija dosegula onu točku u kojoj predator postaje opasan za dijete, slučaj prijavljujemo policiji i nakon toga objavljujemo prepisku. Cilj nam je ukazati na opasne osobe u susjedstvu, prevenirati i zaštititi sve buduće žrtve, da svi na oku držimo predatore koji žele nauditi djeci – kaže Kosta Nikolić iz Organizacije.

